

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea“ (4 pag.) 120 Lei pe an.
„Foala Interes.“ (4 pag.) 80 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 170 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat“, fără alt adaus la plată.

Foaie pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru străinătate: 400 Lei pe an, trimiși în banii țării aceleia în preț de 400 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoara).

Guvern național.

— Stând din frunțașii tuturor partidelor. —

M. Sa Regele a plecat la sfârșitul săptămânii trecute la Scroviștă, loc foarte plăcut și sănătos, pentru înfrământarea M. Sale.

Nainte de plecare și-a arătat dorința, ca guvernul să se prefacă într-unul singur partid, să se prefacă într-unul așazis „național“, în care să între frunțașii tuturor partidelor.

Și se spune că toți capii de partide sunt de această părere. — Căci nu știm ce ne aduce ziua de mâine, și aceea să nu aștepte pe frunțașii țării să-și sfășie între ei pentru putere. Să-l aștepte la un loc, în înțelegeră.

Așa, se poate ca în zilele acestea să se vestească marea schimbare.

ANGLIA,

a dat semnalul!

Ea nu suferă pe pământul ei pe cei ce o subsapă. — Dar alții sunt datorii să-i suferă?

Anglia a dat săptămâna trecută o pildă foarte mult grăitoare, despre cum e dator un stat să apere pacea și liniștea sa din lăuntru,

De mult băgase ea de seamă, că mână dușmană streină se vâra printre locuitorii ei și-i tulbură, și-i împinge pe astfel de drumuri, cari ar duce de-adreptul la — prăbușirea stăpânirii și prin ea a însuși statului! Căci dacă ajung la aceasta, — cred răii lumii, — pot face și cu un stat uriaș și bogat ca Anglia, aceea ce făcură și fac cu Rusia!..

Subsăpătorii erau: trimișii „diplomați“ ai Rusiei, merși ca Conzuli, ca Comisari (Ministri sau „ambasadori“). Acești trimiși ai unui stat, au mari scutiri la trecerea peste hotarele țării lor. Lor nu li se deschid lăzile și coferele ce duc cu ei. Sub acest scut, „ambasadorii“ și „conzuli“ și „Secretarii“ ruși (toți cu peruci), treceau în Anglia tot felul de scrisori și tipărituri asmuțătoare la rău, trimise de capii răutăților din Rusia către agenții lor bolșevici din Anglia. Și sămăneau din greu la sămânțe stricăciunii printre muncitorii englezi.

Poliția a tot pândit, până a avut dovezi destul de tari despre ce lucru de nimic fac „diplomații“ ruși, — și atunci a hotărât și a dat de știre la toată lumea, că ea, Anglia, rupe ori-ce legături di-

plomatice cu Rusia! Le-a dat ambasadei rusești și Conzulatelor 8 zile să-și facă bagajele (să-și adune lucrurile) și să iasă toți din țară!

Asta se face numai când pornești la războiu asupra statului pe al cărui trimiși diplomați îi dai afară. Dar cu Rusia Anglia n'are de gând să înceapă „războiu“, doar că l-a arătat ușa de pe coșurile sale, ca la un stat condus de nebuni și de mișei, pe cari nu-i mai poți primi în casa ta!

Pilda Angliei o vor urma și alte state, prin cari mișei dela conducerea Rusiei își trimit la fel pe oamenii lor pentru a face stricăciuni.

Cel lăsat de ceafă și aruncați peste hotar, din Anglia, nu s'are de fapt Rușii și Rusia cea adevărată, al cărei trimiși pe vremuri nu se înjoseau la fapte mișelești ca a acestora, — ei sunt Jidanii, cari ei fac aceste rele!

Și nu numai că nici o țară nu ridică glas împotriva măsurii luate de Anglia, — ei o vor urma și alte state!

Iar dacă Anglia are drept să apere pacea și liniștea sa, cu mână tare, față de acești soboli, — oare noi Românii și conducerea statului nostru, să nu alibă drept a lua aspre măsuri de spărare, când noi avem poate și mai tari cuvinte de a fi îngrijorați ce fac cu noi fiii aceluiași neam urit?

Iaca guvernul cercă, prin Ministerul său de Interne, să facă o numărătoare curată a locuitorilor țării. Și ei nu se supuseră! Ci își bătură curat joc și de guvern, — așa cum își bat mereu joc de noi de toți, zi de zi, luându-ne bucata din mână și bucătura dela gură!

Dle. Ministeru de Interne, care fuseși așa crunt baijocorit de jidanii din prilejul numărătoarei locuitorilor, — avea-vei țările a lua măsurile ce se cuvin față de ei? Este și în D. voastre, cel dela guvern, câte-un picur de sânge englez, sau tot aveți teamă că „va protesta străinătatea“?

Anglia vi-a arătat cum se purcede cu oșmenii ce vor și fac rău țării!

Pacea lumii

Rusia

În urma izgonirii diplomaților ei din Anglia, a mobilizat (chemat sub amre) cinci contingente (5 ani de rezervă). Și cere un împrumut de 200 milioane rubele aur, dela țară

(un fel de împrumut de războiu). Totuși nimenea nu crede că are ce face cu ele. N'are cu cine se bate. Anglia e peste ape. Cei mult că mănca și acest împrumut.

In China

Lucrurile par că se tot incurcă. Iaponia a început a trimite și ea trupe în China.

Dela frații rămași

în afară de hotare...

Dulosul „rămas bun“ al aleșilor bisericii române ortodoxe din Bănatul sîrbesc.

Nimenea dintră Români nu a lăsat din marea războiu cu sufletul îndurerat, ca frații noștri din Bănăt...

Nainte de războiu de erau sub stăpânirea streină se simțeau totuși în marea familie românească macar în cele bisericesti. Românii ortodocși veneau la Caramșebes la Curtea Episcopală română, ca la casa lor, la frații și părinții lor; Românii greco-catolici (uniți) veneau la Episcopia din Lugoj, ca la casa lor, la frații lor, la părinții lor...

Și până azi aceste legături în cele bisericesti au mai fost învitate: Românii uniți (în încă de Episcopia din Lugoj), cei ortodocși de Episcopia ortodoxă de Caransebeș.

Dar — puțin va mai fi așa. Guvernul sîrbesc a pregătit încheierea unui Concordat (înțelegere) cu curtea papală dela Roma privind pe catolicii din Sîrbia, și prin acel Concordat va rupe legătura dintre Curtea episcopală greco-catolică română din Lugoj și Românii uniți din Sîrbia; — iar prin noua Lege bisericască, rupe legătura dintre Românii ortodocși din Sîrbia și Curtea episcopală ortodoxă română din Caransebeș!

E dură despărțirea asta și în cele bisericesti a fraților din Bănatul trecut la Sîrbi, de frații lor dela noi. Durerea sufletelor lor se oglindește viu în cuvintele pe care le a spus săptămâna trecută deputatul român ortodox din Bănatul sîrbesc trimis în Sinodul din Caransebeș, dl. Dr. Jianu. Românii de acolo, fiind de protopopiatul Virșefului, aveau în trecut deputați în Sinod, așa au ales și trimis și acum, printre ei pe dl. Dr. Jianu, un bun luptător național.

În o ședință a Sinodului, deputatul Jianu, a arătat că s'a făcut

greșală, când Sîrbilor de aici, deșta mai sunt 70-80.000, li s'a dat voe de către Conziliul Dirigent, să-și alibă un Vicariat (locșilor de Episcop) sîrbesc la Timișoara, fără a cere ca și guvernul sîrbesc să facă acelaș lucru pentru Românii ortodocși trecuți la Sîrbia, cari sunt de vre-6 5 ori mai mulți ca Sîrbii din România. Urmarea e, că Sîrbii din România se pot organiza (însoși și conduce) și politicește cu ajutorul conducerii bisericesti ce o au, — dar Românii din Sîrbia nu li s'a dat voe să-și facă nici macar o Societate Culturală nevinovată, — ca să nu fie aceea pentru ei un prilej de întâlnire între ei. Și a încheiat apoi, plin de durloșie, dl. Dr. Jianu, spunând:

„Eu am arătat starea dela noi așa cum este, și am vorbit cum am vorbit, fiindcă, după noua lege bisericască (din Sîrbia), noi, aleșii credincioșilor ortodocși români din Bănatul iugoslav, ne spunem de cea din urmă dată cuvântul într-o adunare bisericască din România!, — și n'am vrea ca să ne uite macar mama noastră a tuturora: biserică!..“

Sinodul adânc mișcat în sufletul său, a adus o hotărîre, prin care roagă guvernul dela București, să facă toate întreprinderile ce se pot, la guvernul din Belgrad, pentru a croi o soartă mai bună Românii din Iugoslavia. Macar așa cum o au Sîrbii lor la noi...

Dar — slabă nădejde...

De Ziua Eroilor.

„Pe pământul românesc
Pacea, tihna și domnesc“.

(P. Dulcu).

Da, domnește tihna și pacea, precum odinioară au domnit în împărăția strămoșilor noștri. Pentru că neamul românesc a avut totdeauna fii și fice, cari în vremuri de restriște au nădat cu lacrimile și sudorile lor glia strămoșească, iar în vremuri de grea cumpănă au știut s'o îngrațe cu scump sângele lor.

Precum Hristos s'a jertfit pe cruce și-a îndurat chinurile cele mai amare, ca să scape omenimea din robia stricăciunii, asemenea înălțății noștri mucenici, și mai cu deosebire eroii a căror prăznuire azi o săvârșim, și-au jertfit viața cu drag, pe crucea suferințelor poporului nostru, ca să-l scape de sub jugul strein, să-l asigure pacea și tihna, pentru a-și putea desvolta fiecare român puterile sufletesti și

rupești, spre fericirea proprie și prin aceasta spre înalțarea neamului întreg.

Precum pe Hristos îl cinstește o lume întregă sărbându-și învierea pecetluită prin *Înălțarea la Cer*, tot asemenea se cuvine să cinștim noi pe eroii, cari au făcut cu puțință *Învierea neamului românesc* prin adunarea lui la un loc, prin unirea națională. Această unire îl dă de azi încolo puțință, de-a lua parte prețioasă la munca de înalțare a omenimii întregi.

Și cum putem să-i cinștim mai bine, decât făgăduindu-le sărbătorite, că jertfele aduse de ei au găsit pământ roditor în sufletele noastre?

Pământul acesta, sfințit prin sângele lor, îl vom păstra veșnic românesc și nici un neam hrăpăreț nu-l va putea cuceri dela noi, de cât trecând peste trupurile noastre ale tuturor!

Din potrivă, vom năzui să împilnim și cea din urmă nădejde pusă de popoarele creștine în Mihail Viteazul: de a stabili ordinea, înalțarea cea bună și civilizația română. Dacă viesparul balcanic ne va sili, prin neliniștile sale, îl vom ști duce ordine, înfigând, la nevoie, drapelul român triumfător și pe turnul Sf. Sofii din Cornul de Aur, — ca acum cât-va ani pe cupola parlamentului îngâmfatei Budapesta.

Astfel cugetând și făptuind, putem zice plin de liniște ca poetul:

*„Și cât timp român va fi
Nu mă tem, că va pieri!”*

Ioan Romoșan
profesor.

Chemarea Patriarhului.

De data asta Patriarhul României, I. Pr. S. Miron Cristea, a adresat țării o Scrisoare sărbătorească, prin care sfătuește și roagă pe toți cei bine înțelegători, să sârbaze cu vrednicie „Ziua Eroilor”, cu rugăciuni și jertfe pentru ei și pentru al lor.

La Orăștie armata a lucrat mult și frumos de vre-o lună de zile la îngrijirea morminților celor căzuți în război. Azi, Joi, e paradă cavalcadă, slujbă la morminți mare. Parastas, vorbire, împodobire cu flori. Lucru frumos și plăcut sufletelor recunoscătoare.

Tot de aici se duc solii de ofițeri și la alte cimitere unde avem erol îngropați în județ și chiar afară din județ, — pentru a le arăta toată luarea aminte și a-i arăta lumii de azi ca pilde vrednice de urmat, căci cei morți ca ei, nu au murit, ci trăesc în veclii.

Darea drumurilor

— în județul Hunedoarei. —

Adunarea județeană a județului Hunedoarei, a stabilit următoarele sume ca dare de drum, pe anul de față:

Fiecare locuitor din județ, ce e luat în roluri (tabele) ca plătitor de dare, și dacă n'are vite, nici car ori căruță, va plăti 50 Lei pe an dare

de drum. (În schimb nu mai poate fi chemat el însuși la lucru de drum pentru județ sau stat).

Cei cari au vite și dară folosesc drumul mai mult, mergând cu carul sau căruța, aceștia sunt puși la dare mai mare, anume după vitele ce le au. Și anume:

După o vită trăgătoare (bon, vacă, cal) 75 Lei pe an.

După două vite trăgătoare 140.

După fiecare vită mai mult, până la patru vite, câte 75 Lei.

Dela 4 vite în sus, după fiecare vită trăgătoare 100 Lei.

Pentru un automobil 2000 Lei.

Pentru un autocamion de povară și autobus, 3000 Lei.

Acei comercianți și industriași cari sunt impuși după venit până la 10.000, vor plăti taxa de 100 L.

Cei cari sunt impuși după venit până la 50.000 Lei, solvesc 200 Lei

„ 100.000 „ „ 300 „

„ 300.000 „ „ 500 „

„ 500.000 „ „ 1000 „

„ 1.000.000 „ „ 5000 „

Aceste dări sunt puse pentru a avea din ce cheltui cu ținerea drumurilor în bună rânduială.

În Consiliul județean (care ține locul „Congregațiilor comitatene” din trecut) s'au ridicat două păreri: Unii au zis: Panem un bir pe cel ce n'au vite, și altul pe cel cu vite, fiindcă aceștia folosesc (și strică) drumul mai mult, cu carul sau trăsură lor. Cel fără vite nu-și roade drumul mergând pe el numai cu picioarele lui.

Alții au zis: E drept așa, dar cel ce n'are vite, are de regulă o slujbă, care-i dă traiu bun și fără a se lupta cu vite și cu carul. Cel cu vite și cu carul aproape totdeauna e mai gol la șerpar, decât cel fără vite și car, (afară de săracii satelor cari când n'au vite și car, n'au nici altă avere, încât nu vin în socoată). E dară mai drept ca, pentru repararea drumurilor, să se pună birul după darea pe care o plătește fiecare. Darea e croită după bunăstarea fiecăruia, drumurile sunt spre binele și fala tuturoră, — las' să ajute la ținerea lor în bunăstare, toți locuitorii județului!

Noi credem că asta era mai cu dreptate. Dar cel în drept au primit darea — după vite, și e cea arătată mai sus. Celalalți ceva după venitul lor.

SCRISORI

Copiii de Moți prin Moldova.

Iași, la 25 Maiu 1927.

În seara zilei de 22 Mai au sosit în orașul nostru o ceată de 80 elevi și eleve Moți ai Școlii Normale (de învățători) din Abrud, conduși de d-ra Cornelia Balomir, directoara Școlii Normale de fete, și de dl I. Micu, directorul Școlii Normale de băieți.

În Iași au fost găzduși la „Liceul Internat” și la Școala Normală de fete. Au vizitat toate așezămintele de obște, iar în seara de 24 Mai au dat un festival (o producție) la Teatrul Național pentru mărirea fondului de lipsă ridicării unui Monument martirului neamului românesc Avram Iancu.

Această înălțătoare sărbare a avut o foarte mare reușită, datorită atât elevilor cât și conducătorilor lor, lăsând o frumoasă amintire (a-

ducere aminte) Românilor din Iași. Mercuri dimineața au cercetat Șc. Normală de băieți, iar Joi la ora 1 după amiază au plecat din gara Iași înapoi spre Abrud.

An fost Moții la Iași!

Au venit să strângă bani pentru ca să și arate aducerea aminte sfântului Avram Iancu. Ministerul de Comunicații (de căi ferate) a știut scopul excursiei (călătoriei) elevilor Moți. Cu toate acestea, acești vrednici urmași ai lui Avram Iancu, în fața cărora trebuie tot românul să și plece frunțile, au călătorit dela București la Iași într'un vagon de marfă, deși Direcțiunea Școlilor Normale din Abrud a plătit prețul a 70-80 de bilete de cl. 4 a. La Iași, deși dăregătorile au avut ordinul dlui Ministru Goga, de a da tot sprijinul acestor elevi, dl Primar al Iașului, Petrea, a spus dlui Micu, director al Școlii Normale de băieți, că — *nu are timp să se ocupe de așa cereri*, fiind foarte „ocupat” (cuprins cu lucru).

Intr'o țară atât de mare și de bogată, unde fiecare fură mai dihal ca în cōdru, nu s'au găsit cel puțin 2 vagoane cu bănci pentru un scop atât de românesc. Pentru toți străinii fără suflet care se atrecoară pe acest pământ scump, se găsește adăpost. Pentru astfel de tineri buni nu se găsește nici măcar o vorbă bună...

St. T., st.

Din Basarabia.

Jud. Lăpușna, Maiu 1927.

Dle Redactor! Pe la noi a ploat bineșor, slavă Domnului, și nădejdea plugarilor s'a îmbunătățit, căci el zic și pe aici, ca și pe alurea: „*Ploile din Maiu, adac mlăcin*”, (adecă sunt hotăritoare pentru creșterea porumbului și a altor sămănături). Dar bruma a stricat și pe aici la toate.

— Am fost în câteva sate la sărbări școlare, și mi a plăcut străduința școlilor naționale de a crește tinerime înțelegătoare, cu inimă patriotică. Și erau de față și preotul satului și-l îndemna la bine. Doar în Dubasari e altfel. D-l preot de aci nu la parte la nici o sărbare ori-cât de „națională” ar fi ea. Nici chiar la 10 Maiu n'a luat parte, deși a fost o sărbare foarte frumoasă, cu peste 1000 de privitori și ascultători, cu muzică. Au venit și Inspectorul Școlar și Revizorul dela Chișinău, dar preotul localului nu..

În unele sate sunt stări proaste. Preoții (cu cap rămas dela Ruși, ori încă tot Ruși...), vorbesc de rău Școala Națională și nu ajută învățătorilor cu nimic în truda lor.

Ba vedem și alte lucruri, mult mai ciudate. Sub Ruși școala era lăsată în grija bisericii, ca ea s'o susțină, cu ajutorul statului. Dar pentru a merge pe placul său, a avut grijă ca preoții să fie Ruși și în cele mai multe sate moldovenești, sau apoi Moldoveni ieșiți din Școlile clericale rusești, cu judecată cu totul rusificată.

Statul român, judecând bine, a luat asupra sa grija școlilor, — ca să poată trimite învățători cari să schimbe felul de a judeca al oamenilor cu cap rusificat. Dar ne-avind case pentru școlile preluate, a luat în folosință, casele vechi de școală rămase de sub Ruși. Care Român află că asta ar fi o nedreptate?

Totuși, în comuna Corjova (și altele!) parohia se judecă cu școala ca s'o scoată din casa ceazdită anume pentru școală, — ca să intre în ea domnul preot și familia...

— În comuna Dubasari a avut loc în 22 Maiu o foarte frumoasă sărbare școlară, dată de Școala de fete, sub conducerea dșoarei învățătoare *Eufrosina Aftene*. Sărbarea a fost foarte reușită. Dșoara învățătoare, ca și copiii erau îmbrăcați toți în costume naționale românești, încât își era mare dragul să i privești.

Aducem laude dșoarei învățătoare, fica unui vrednic Moldovean din sat, care deși el nu știe carte, a știut să dea la cel 6 copii ai săi la toți învățătură!

Una din ficele dșale e învățătoare, alta a terminat Universitatea și e Doctor. Să dea Dzeu neamului mulți țărani cu moș Grigorie Aftene din Dubasari!

I. M.

Cel ce nu vreau să știe

de poruncile stăpânirii românești.

— Lupta maghiarilor de a se arăta mulți. —

E bine să ni-i cunoaștem. Ungurii, de teamă că se dă de gol prea iute golăciunea laudelor lor că ar fi așa și așa de mulți în Ardeal, s'au alipit și au îmbrățișat cu amândouă mâinile pe Jidani: Dați-vă și voi de „Unguri”, că altfel ne vede lumea pe noi ce puțin suntem, pe voi că ce mulți sunteți. Și, vezi, nici unii, nici alții, n'am vrea o asta!..

„Partidul Maghiar” a dus prin foile sale, luni de zile lupta de „luminare” a evreilor, ca să nu asculte de porunca dela București de a-și spuné neamul de obârșie, ci a se da de „maghiari” ca neam, chiar și dacă la „religie” se scriu Jidani.

Ministerul a vestit din nainte, că pedepsește pe cel ce vor scrie răspunsuri false (mincinoase).

Aș! Nu le-a păsat. Plătește „Partidul” pedepsele în bani (mai drept spus plătește ca Budapesta, că barem avem sub ce cuvânt să le cerem aceloră bani din greu!). Și Evreii din unele orașe destul de mari, au ascultat, s'au scris evrei ca religie, dar „unguri” ca neam, ca nație!

La Oradea mare s'a întâmplat în deosebi acest lucru. Insuși Rabinărul cel dintâi al Evreilor, s'a e — ungar! Și s'a dovedit despre el, că a îndemnat pe toți evreii săi a se scrie așa, să nu aibă teamă de pedepsele stăpânirii, că el scris în hârtia de răspuns, că el va protesta (va ridica cuvânt po-

trivnic) până la Liga Națiunilor... dar la ureche le va fi șoptit: pedepsele în bani de asemenea vi le plătesc eu din fondurile Alianței Izraelite Universale (cea pentru tot globul).

Și l-au ascultat mulți Jidani, cu suflet plin de ură pentru România și românii, — căci, spun gazetele: Primăria cercetând coalele de mărturisire, a aflat așa de mulți, cari s'au dat ca „Unguri” nu Jidani, că chiamă câte 100 pe zi, pentru a-i îndruma să și îndrepteze data mincinoasă, ori să li se dea pedepsa cerută de lege!

Dacă o sută pe zi are de chemat și de pedepsit, — vă puteți închipui câți s'au ascuns sub coșul ungiuresc, ca să nu se vadă cât potop de Jidani sunt în țară!

— La Iași (Moldova) Incul se vede ca ieșit prost de tot: Guvernul a nimicit număratoarea făcută, aflând o din cale-afară de scandaloasă: S'au găsit mai pașini canalate de războiu și jidani nici a treia câți sunt de fapt. Ca și la Chișinău și alurea. S'a poruncit numărarea din nou a locuitorilor Muncă zadarnică. Cum spunem în numărul trecut: Pe zilele pe cari se va pune număratoarea, au să fugă cu mii prin sate și prin alte orașe! Și tu vei afla Iașul poate și mai gol!

Patriotul dela Orăștie.

Am scris în numărul trecut despre „bravura” patriotică a fostului judecător de alci, Dr. Sebastyén Árpád, conducătorul Cancelariei advocațiale a d-lui Dr. A. Vlad, și prin asta dovedind că știe românește, încă bine, de poate purta procesele (pitile) în românește: a amplat bilețul de întrebări cu răspunsuri ungiuresi. Mergând la el un sergent (polițist) trimis de Șeful Poliției, ca să-l ceară să umple altă foaie, românește, căci în altă limbă nu se primește, a spus: „Eu am umplut o foaie de asta. Alta nu umplu!”.

A trebuit poliția să trimită un om al său, să lea — cum cere legea, — doi vecini cari îl cunosc, să-l întrebe pe acela cele de lipsă despre cel îndărătnic, și așa să-l facă el Coala de răspunsuri.

Dar a și fost dat îndată în judecată. Judecătorul l'a chemat naintea sa. Nu s'a dus! L'a judecat și așa. L'a dat 5000 Lei pedepsă în bani, iar de nu l-o plăti, să fie închis 100 de zile (de fiecare 50 de Lei o zi). Îl putea pedepsi și mai mult, dar d. judecător spune în motivarea judecării, că ține înaintea ochilor că e om sărac, n'are nici o avere afară de venitul său din cancelarie și are mulți copii... Statul e lertător, în nădejdea unei îndreptări în viitor..

Ce mult spune acest lucru. Sărac dar cap tare, când e vorba de neamul lui! Sufere ori ce, dar nu-l pleacă!

Nouă ne place de acest domn ca patriot maghiar. El e o pildă frumoasă și conaționalii săi sunt

datori a nu-l lăsa să ajungă în temniță, nici a-și lua pânea dela gura copiilor pentru o luptă de mândrie ungiurescă (la loc prost folosită!). Nici nu-l vor lăsa. Poate chiar de aceea a făcut-o, ca să aibă cuvânt a-și cere primire la loc bun în Ungaria inimii lui. Și acela sunt datori a-l primi. Noi îl dorim drum bun.

Dar oare frații noștri români din această cetate alui Dr. Sebastyén: *ei așa fin la dreptările neamului românesc?* Suntem noi Români așa de buni români, cum e Dr. Sebastyén de bun ungar?

Aș! Noi umblăm încă cu multă căcluire în jurul lor, le ținem la îndemână scaune de slujbași la oraș, la județ, scaune de deputați și acolo unde nu pot fi aleși prin puterile lor!

Ce mult poate învăța un Român cu cap deschis, din pilda lui Dr. Sebastyén, conducătorul și azi al Cancelariei advocațiale a d-lui Dr. A. Vlad...

Dela oraș.

Alegerea de Primar la Orăștie, s'a făcut Lună în 30 Mai, fiind de față toți cei 20 de membri ai Consiliului și Încredințatul dlui Prefect, dl Dan III. Ședința a condus-o Președintele de vîstă, dl protopop Domșa. S'au dat următoarele voturi:

Pentru Primar:
Dl Ioan Valcu 11 voturi.
Dl Alex Herlea 7 voturi.
Dl Simion Bradar 2 voturi.

Președintele a proclamat ales Primar al Orăștiei, pe dl Ioan I. Valcu. — Că frațele nostru Sim. Bradar, fără din Orăștie, a primit și d-sa 2 voturi, — a fost gluma „de spirit” a celor 2 membri Sași, cari prin asta au vrut să ne spună: Dacă-i vorbă de a pune primar „rumun”, apoi iacă așa un plugar ar fi mai bun decât voi toți domnii rumun!.. Le mulțumim de compliment..

Pentru „Delegația Permanentă” s'au dat următoarele voturi:

Lista: Ioan Moța, Teodor Valpe, Ioan Rob cu suplenții N. Părvan și S. Bradaru, a întrunit 11 voturi;
Lista: Nicolae Branga, Damitru Martin, Sim. Bradar cu suplenții: N. Părvan și I. Rob, a întrunit 9 voturi.

Președintele a proclamat membrii aleși în Delegația Permanentă pe: Ioan Moța, Teodor Vulpe și I. Rob.

Noii primar a mulțumit Consiliului pentru alegere, promițând a face, cu ajutorul Delegației permanente și a Consiliului, tot ce va putea mai bun pentru oraș. — Dorim să fie așa.

Mulțumită publică.

În urma apelului nostru făcut în preajma sf. Paști, către frații Români din comunele vecine, pentru a colecta ouă pe seama orfanilor noștri, au binevoit a ne trimite: Credincioșii din Săraca 82 buc. ouă, Căstău 150, Aurel Vlaicu 180, Romoșel 250, Beriu 184, Romos 270, Pricaz 120, Vaidei 169, Turdaș 125, Cigmău 230, Bobâlna 75, Felt 75, Geoagiu 140 și Pișchinți 55. — Primească toți bunii dăruitori mulțumita noastră călduroasă și recunoștința micilor orfani, pentru bucuria ce le-au făcut de sf. sărbători prin darurile lor.

Comitetul filial al Orfelnatului „Lt. Răduț”.

Știre însemnată!

Acei cari, neavând aceste foi, ne trimit de pe acum plata lor pe jumătatea a doua a anului de față, 85 Lei, le primiso o lună de zile, luna Iunie, pe de-afară, fără plată!

Iubite abonati! Cetește această știre la alți cetitori de foi din sat și le arată din folie noastre numerii din urmă, ca să le cunoască. — Îi faci acelui om un bine, și nouă altul.

NOUTAȚI

Sfințire de Drapel la Cugir. „Reuniunea Femeilor ortodoxe române” din Cugir, care stă sub Patronajul Alteței Sale Prințeselor Elena a României, — are a doua zi de Rusali, sărbătoare scumpă ei: în această zi își sfințește Drapelul (steagul) său nou, în mijloc de frumoasă paradă. La ora 11 ies cu toții în plată unde se face slujbă d-zelască și se sfințește Drapelul, se rostesc vorbele închinată zilei, apoi se bat cuiele de pomenire a acestei zile, în numele celor ce dăruiesc ceva Reuniunii ca preț al cuilului de pomenire. — Apoi, de-o fi zi frumoasă, plecare afară la pădure, unde e Masă împreună, după care *Nedee poporală cu Muzică militară*. De-o fi vreme nepotrivită, masa după sfințire va fi în Cazinoul Fabricii și petrecerea seara la ora 9, tot acolo.

Urmările dureroase ale jocului cu pământul. În comuna Mavrodin (din jud. Teleorman, vechiul Regat) se împărțise moșia lui Aughel Grapă între săteni. După ani de zile cei mari au aflat că s'a dat prea mult și au hotărât să dea napol vre-o 40 hectare (80 jugăre) proprietarului. Oamenii s'au împotrivit. Domnii au ieșit cu jandarmi. Satul l-a așteptat cu ciomege și cu sepe. Au lovit pe vre-o 7 jandarmi și chiar pe ofițerul conducător. Atunci jandarmii au tras, omorând doi săteni!

Foarte dureros. Urmare a felului ușuratic, ba criminal, cum s'au jucat cei dela putere cu împărțirea pământului, acum dându-i, acum luându-l dela țărani.

Mari întreceri de zboruri cu aeroplanelor s'au dat zilele astea la București. S'au văzut lucruri minunate: Un aeroplan a fost atacat de artileria aeriană (tunuri anume după pușcat aeroplanelor) și atunci dg. Colin (franceză) ce era pe aeroplan, s'a slobozit în jos cu o „parașută” (un fel de umbrelă mare) care n'o lasă să cadă decât să se coboare încet, frumos. A ajuns jos dela 900 de metri, fără nici o primejdie! Alt francez s'a coborât de 2 ori, cu o parașută iscodită de el.

În schimb și o mare nenorocire: Un aeroplan s'a prăbușit, omorând pe un inginer ceh și rănind de moarte pe conducător.

Ziua Eroilor la Brad se sărbăzează de către elevii Liceului „Avr. Iancu” prin un Mare Festival dat în grădina hotelului Corona în seara zilei de 2 Iunie, cu cântări și teatru,

Pachete postale se vor primi în viitor la postă până la 15 klg. greutate (până acum se primeau numai până la 10 kilograme).

Clădirile noi, scutite de dare. După legea ungară, o casă nouă era scutită de dare zece ani. Ministerul de Finanțe dela București a venit acum și el la acest gând bun și a dat de știre, că, — drept asigurare pentru cei ce vor zidi de

nou, — nu mai plătesc și darea după casă, nici la global. Caselor noi cari fuseseră impuse (puse la dare) anul trecut, când nu se ținea samă de asta, în anul de față nu mai plătesc această dare. Cei cari ar fi fost puși totuși și la această dare, să ceară ștergerea ei și li-se va șterge.

Asociația Corurilor și Fanfarelor române din Bănat, pune premii pentru cei ce vor compune (înfocmi) până în toamnă 3 cântece noi dorite de ea: O piesă nouă (un cântec nou) pentru Cor de bărbași, alta pentru cor mixt (mestecat din voci de bărbași și femei) și una pentru Fanfară (muzică de trîmbiți). Pentru cea mai bună din fiecare din acest fel, dă 3000 Lei. Pentru celelalte, dacă's destul de bune, dar n'au isbutit a fi cele mai bune, dă câte 500 Lei, rămânând a fi proprietatea Asociației compărătoare. Termin de înaintare a lucrărilor: 15 Sept. 1927, la adresa dlui Filaret Barbu, Lugoj, str. Prefecturii.

Jupun Gross și fiul său. Bogătașul Maer Gross din Iași și-a dat fiul său să învețe în străinătate, nu în inapolata asta de Rumunle. Peste o vreme băiatul s'a întors cu o diplomă, că el e Doctor... Dar nu știm ce-o fi cu diploma aceea și ce cu știința din cap, că nu-l merge Doctoratul de loc...

Acum el din ce să trăiască? Tatăl-său nu vrea să-l mai dea bani.

A pîrit pe tatăl-său, zicând: Eu din vina lui nu mi pot câștiga pâinea alci, că am învățat tot în străin și limba țării nu o cunosc aproape defel!

Tribunalul a judecat pe tată să dea fiului său 25.000 Lei pe lună pentru întreținere (traiu). Dar el nu vrea. A făcut recurs mai departe...

„Pentru țară, neam și lege”. Sub acest titlu va eoa o broșură nouă, dl Dr. Eugeniu Muntean, prim-consilier la orașul Orăștie și publicist, care va conținea scrieri sociale-culturale și naționale-economice.

America și-a făcut tunuri noi, cari au greutate dela 500—800 kilograme greutate. Cam câtă greutate se poate pune într-o căruță cu un cal. Bătăia tunului e de 40 kilograme. Total se mișcă cu ajutorul electricității. Și totuși nămila asta de mașină, adrobitoare de vieți omenești, mai mare decât un turu de biserică, are lipsă de numai 50 soldați.

Testamentul bețivului. Un mare bețivan băgând de seamă că scăpare din păcat pentru el nu mai este, și că merge la piele fără puțința de a se opri, — și-a pus în gând să se omoare.

Înainte de moarte a scris următoarele, ca un testament al său: „Capul meu, care a fost pricina tuturor relelor, să l ardeți, iar cenușa s'o împrăștiți prin toate cărciumele, în care am beut”.

Iar soției sale i-a scris: Te părăsesc pentru totdeauna, fiindcă nu mai am nici o înștițe, nici pară, nici nădrîjde de scăpare”.

Din America.

Henry Ford — are proces.

Cel mai mare stăpân de Fabrici de automobile, Henry Ford, e un om care vede limpede, că popoarele nici chiar dacă sunt așa de harnice ca poporul american (englez de fel) nu le poate merge bine, dacă sufar printre ele pe Evrei, căci aceștia îi știu subsăpa și le știu pregăti gropi în cari să cadă, pentru ca numai ei, Evreii, să rămână deasupra.

De-aceia Ford, fiindcă uriașa lui avere îi dă mână liberă, scoate o gazetă, în care descopere mereu ori-ce faptă, ori-ce pas întreprins în ascuns de Evreii din America, pentru păgubirea Americanilor și spre folosul lor, al Eyreilor. Cum Ford are oameni credincioși lui și luptei lui drepte și curate, peste tot locul, aceia îl vestesc despre tot ce simt că încearcă nou și nou Evreii, spre paguba Americanilor creștini.

Și a început prin foaia sa, foarte răspândită și foarte cetită, — a întoarce așa de mult fețele ereștinilor de către Evrei, încât aceia simt urmările muncii lui Ford de a trage vâlul de pe faptele lor învâluite bine, simt că nu le mai merg treburile decât sehiopătând, și-i doare la pungă.

Asta i-a pus să se ridice împotriva îndreptezutului creștin, care ca-tează a-și băga nuiua de fer în vesperul lor și a-l scormoni, — și să-i facă proces (pără) de... despăgubire! Las' că-i bogat Ford! De-l câștigăm, avem de unde lua!

Și în numele jidovimei păgubite pe urma serierilor din gazeta lui Ford, bogătașul evreu Sapiro (ce nume, mă, ca să l crezi Spaniol sau altfel de... Latin) a dat în judecată pe Ford, ce i-a „calomniat“ (i-a hulit fără drept) pe mieluseii de bogătași evrei, — și cere despăgupiri de Un milion de dollari (vre-o 200 milioane Lei).

Lumea urmărește cu încordare acest proces, — care nu se dă între Sapiro și Ford, ci între Evreimea îmbogățită și dornică de a fi dictatoare (atotporucitoare) în America și între uriașa mulțime creștină, care cearcă a se apăra.

Să vedem ce-o fi!

Mulțumită publică.

Comitetul „Reuniunii meseriașilor români din Orăștie“, aduce și pe această cale cele mai călduroase mulțumiri de-șoarelor și dier diletanți, cari au contribuit la buna reușită morală și materială a producției teatrale aranjată a doua zi de Paști, precum și mult onor. domni cari au binevoit a contribui cu următoarele supraselviri: Dr. Bobo 200 Lei; V. Dobroiu, A. Grădins, Văd Elena Ormindean, Adama Toma, I. Lupan iun., Radu Spuderca, P. Herța, com., I. Dăian, Familia Androne câte 100 Lei; D. Martin 90 Lei; N. N. 60 Lei; Simion Cărpenișan, M. K. Schmidt, I. Ciurdăresc, G. Popovici, Prof. Ciumaș, S. Ștef, N. Opincar, cojocar, câte 50 Lei; L. Fleșeriu, inv., O. Fincu câte 40 Lei; Stiebel, G. Alexe, Simonfi, Plut. Ienea, Plut. Băiașiu, câte 20 Lei; Schönhardt V. Vasiloiu, câte 10 Lei.

CĂLĂTORIA CU AUTOBUSUL LA DEVA!

Întreprinderea de automobile „MERCUR“ din Orăștie, face cunoscut onoratului public din Orăștie și jur, că automobilul nostru No. 112, duce la Deva la comanda hotelului „Central“ și „Coroana“.

Onorații pasageri cari doresc a merge la Deva, să se înștiințeze de cu seara pentru mâine dimineața, sau în ziua respectivă mai de dimineață, și hotelul le pune la dispoziție autobusul, pentru dusul de persoane sau și de mărfuri.

Ca cursă liberă, nu mai stă pe piață.

Înștiințările se pot face în ori-ce vreme în oafencana și restaurantul hotelelor „Central“ și „Coroana“.

Iubite cetitor!

Ne-ai cetit gazeta? Nu o arunca Ci o dăruiește la o rudă-a ta Sau la un prieten, s'o vadă și el, Lui îl faci un blae, gazetei la fel.

De vânzare în Dobra.

Vând din mână liberă casele mele din târgul de vite ce se află sub Nr. 352, cu toate drepturile: drept de crișmă, prăvălie și trafic. Casele constau din 3 odă, bucătărie de vară, fântână, cocini cotețe. Teritorial grădini 1/2, jugăr.

Le dau și numai în arândă. Prețul vânzării 200.000 Lei.

Mariă Lupșa Dobra, (J. Huned.)

Mașină de treerat

dusă cu motor de benzină de 8 H. P. batoza 90 mm., fabricat Hoffher-Schranz, în stare bună, e de vânzare la:

Ilie Vasilca Cut, Nr. 70, p. Cuntă (J. Alba).

Arendare de hotel.

Subsemnatul ne-mai putând conduce singur, doresc a preda în chirie Hotelul meu dela Băile din Geoagiu-de jos, pe timpul sezonului. Hotel constă din 12 camere aranjate, 2 bucătării (din care una este pentru oaspeți ce mănăcă coșer). Ghețariu, pivniță, 2 camere pentru persoane. — La înțelegere se poate prelua și prăvălia întregă!

Cel interesat să vie la fața locului să vadă.

Filip Găzdău. Geoagiu-de jos-Băi. (J. Huned.)

Un motor

și o Scărmănătoare de lână.

Pentru plecare la America, se vinde un Motor de benzină de 10—12 PH., în condiție bună, folosit numai 2 ani. Se dă pe garanție.

Apoi: O mașină de scărmanat lână, folosită numai 2 luni, e ca nouă.

Doritorii să se adreseze la foaia „Libertatea“ în Orăștie.

AVIZ!

Subsemnatul, aduc la cunoștința Onor. Public, că cu ziua de 21 Maiu a. c., am făcut deschiderea stabilimentului meu

Băile Termale Geoagiu.

Dela această dată până la 30 Iunie a. c., dau pensiune; (cvartir și de 3 ori vipt) cu Lei 150 la zi.

Circulație de autobus în fieștecare zi, atât dela Orăștie (Hotel Transilvania), cât și dela gara Romos-Geoagiu.

Rog binevoitorul sprijin:

NIȚU BRANGA.

Moară de vînzare.

În comuna Solmușul-mureșan (Județul Hunedoara) e de vânzare o moară completă cu motor de gaz, cu generator, două pârcehi de pietri și sită și elevator. Adresa:

Antal Kovács

(1093 1-2) Deva (la „Usina electrică“)

Țiglă bună!

În țiglăria „WEGNER“ din Orăștie, se pregătește țiglă în formă de „Bon“-Jimbolea!

Prețuri ieftine. 3-3

Să cauți

un morar la o moară de apă cu 2 petri. Poate ocupa postul îndată.

Cosma Vasile,

(1082) 2-2 morar, Geoagiu-de-jos.

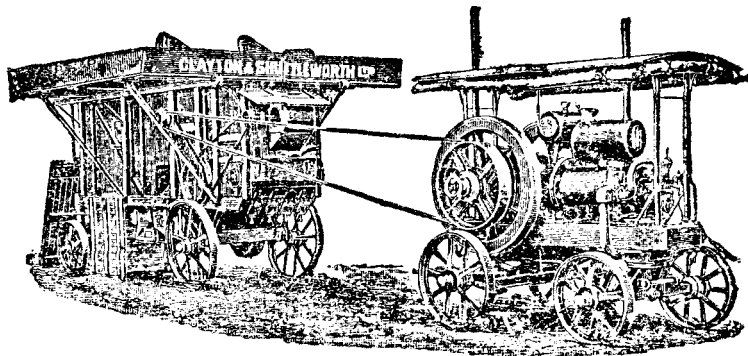
Arendare de Mașină de treerat

Banca populară „Balomireana“ din Balomirul de Câmp (p. Șibot, jud. Hunedoara), dă în arîndă pe timpul îmbălbătului Mașina sa de treerat, sistem Hoffher-Schranz, cu motor de 8 H. P., prin licitație publică ce se va ține la 5. Iunie 1927 în localul Băncii. Condițiile se spun naște de licitație.

Balomir-d. C., 15 Malu 1927.

Directunea.

CAROL F. JIKELI Alba-Iulia și Sibiu.

Reprezentanța vestitei fabrici: Hoffherr-Schranz, Clayton-Schuttleworth din Viena. Livrează toate articolele agricole și mai ales motoare cu mașini de treerat, în diferite mărimi. Prețurile și condițiile se dau la cerere.

FARMACIA VLAD, ORĂȘTIE,

LANGĂ LICEUL „AUREL VLAICU“

atrage luarea aminte on. public din loc și jur, că este înzestrată cu toate solurile de medicamente (leacuri) și preparatele cele mai nouă și renumite!, precum și cu tot solul de pansamente, parfumerie, săpunuri fine, articoli de gumă, etc.

Prețurile cele mai moderate.

Beția

Cine voește a scăpa de patima acestă uricioasă, să întrebuinteze „Antibetismul Verdes“, scutit legal, preparat de mult încercat, care degustă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pățimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 360 lei prin ramburs.

Spese postale și ambalaj în regie proprie. — Farmacia la „VULTURUL ALB“ Nr. 33, Lugoj, Banat!

Bolnavii de PLĂMANI

astmatici bolnavi de pept scrofuloși anemici săraci de sânge slăbiți

afă mult dorita ușurare a suferințelor lor prin Siropul VERDES 4 sticle 540 lei prin ramburs.